הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח

קִבּוּץ אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר

הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח

הודפס ב**מאור הגליל** מפעלי דפוס והוצאה לאור חצור הגלילית בע"מ
טלפון 067-**37802**

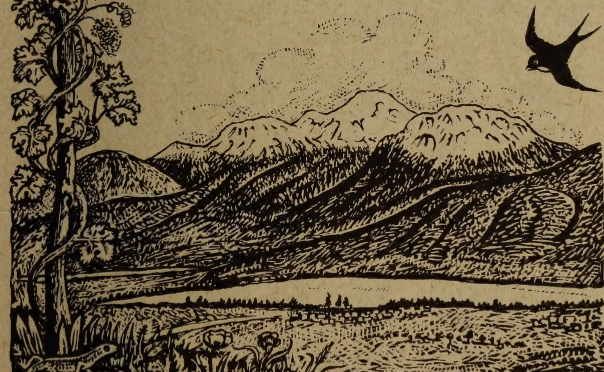
הגיע ליל פסח
כל העולם כלו
אומר הלל.

כִּי־הִנֵּה הַסְּתָיו עָבָר
הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ׃
הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ
עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ׃
הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ
וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ׃

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן
שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים׃
דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃
אֶל־גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי
הַנָּחַל לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ
הָרִמֹּנִים׃ הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה
נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ
בַּצָּהֳרָיִם׃
אִם־לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים
צְאִי־לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת־
גְּדִיֹּתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים׃
אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים
אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ׃
דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגוֹת הַבֹּשֶׂם
לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים׃

קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה-זֶה בָּא מְדַלֵּג
עַל-הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל-הַגְּבָעוֹת:
דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים:
לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה
בַּכְּפָרִים: נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה
אִם-פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ
הָרִמּוֹנִים: עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי:

קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי
וּלְכִי-לָךְ: כִּי-הִנֵּה הַסְּתָיו
עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ:
הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר
הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
בְּאַרְצֵנוּ:

טַל
תֵּן לִרְצוֹת אַרְצָךְ·
שִׁיתֵנוּ בְרָכָה בְּדִיצָךְ·
רֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ בְּהַפְרִיצָךְ·
קוֹמֵם עִיר בָּהּ חֶפְצָךְ·
בְּטָל

טַל
צַוֵּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעֻטֶּרֶת·
פְּרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת·
עִיר כַּסֻּכָּה נוֹתֶרֶת·
שִׂימָהּ בְּיָדְךָ עֲטֶרֶת·
בְּטָל

טַל
יַעֲסִיס צוּף הָרִים·
טְעֵם בִּמְאוֹדֶךָ מוּבְחָרִים·
חֲנוּנֶיךָ חַלֵּץ מִמַּסְגְּרִים·
זִמְרָה נַנְעִים וְקוֹל נָרִים·
בְּטָל

מַה־יָּפִית, הָאָבִיב!
בַּשָּׂדֶה, בָּאָחוּ
הַצִּיצִים יִפְרָחוּ,
צַהֲלַת חַיִּים סָבִיב.
מַה־יָּפִית, הָאָבִיב!
מַה־נָּעַמְתָּ, הָאָבִיב!

מַה־יָּפִית, הָעוֹלָם!
יַם דָּגָן שָׁטוּחַ
יַךְ גַּלִּים בָּרוּחַ
וּמְאִירִים פְּנֵי הָאֲגָם.
מַה־יָּפִית, הָעוֹלָם!
מַה־נָּעַמְתָּ, הָעוֹלָם!

מַה־יָּפִית, בֹּקֶר אוֹר!
כָּל עָנָף, כָּל עֵשֶׂב
יִגְמְעוּ טַל כֶּסֶף,
יִשְׁתּוּ טַל, יָפִיצוּ מוֹר.
מַה־יָּפִית, בֹּקֶר אוֹר!
מַה־נָּעַמְתָּ, בֹּקֶר אוֹר!

פָּנָה הַגֶּשֶׁם

הָלַךְ-הָלַךְ לוֹ.
עֲנַן-רָקִיעַ
חָלַף-הָלַךְ לוֹ.
פְּנֵי אֲדָמָה
בְּאוֹר חַמָּה.
שִׁבֳּלִים זָקְפוּ
רָאשֵׁיהֶן בְּקָמָה.
בְּנֵי הָרִים זֶה אֶל זֶה
בְּרָמָה יְשׁוֹרֵרוּ:
שָׁלוֹם, שָׁלוֹם,
הֵידָד! הֵידָד!
אָבִיב הַיּוֹם.

קדש·ורחץ·כרפס·יחץ·מגיד·רחצה·מוציא·מצה·מרור·כורך·שלחן עורך·צפון·ברך·הלל·נרצה
ביצה
זרוע
כרפס
חרוסת
מרור

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן

הֲרֵינִי מוּכָן

וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם הַמִּצְוָה
לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם
יַחַד
עִם
כָּל יִשְׂרָאֵל:

הָא

לַחְמָא עַנְיָא דִּי אֲכָלוּ·
אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם·
כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכֹל·
כָּל דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח·
הָשַׁתָּא אָנוּ· לְשָׁנָה הַבָּאָה
כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי חוֹרִין
בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל:

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת:

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה, הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה:

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת, הַלַּיְלָה הַזֶּה מָרוֹר:

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַטְבִּילִין אֲפִילוּ פַּעַם אֶחָת, הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים:

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבִין וּבֵין מְסֻבִּין, הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין:

עֲבָדִים

הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם · וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה · וְאִלּוּ לֹא
הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ
מִמִּצְרַיִם · הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ
מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם :

וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים · כֻּלָּנוּ
נְבוֹנִים · כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה ·
מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם ·
וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם ·
הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח :

*****

עֲבָדִים הָיִינוּ · עַתָּה בְּנֵי חוֹרִין:

מַעֲשֶׂה

בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן־עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן
שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בִּבְנֵי־בְרַק
וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל
אוֹתוֹ הַלַּיְלָה: עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם
וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן
קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

לֵיל שִׁמּוּרִים הוּא
לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְדֹרוֹתָם:

כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָנִים דִּבְּרָה תוֹרָה
אֶחָד חָכָם, וְאֶחָד רָשָׁע,
וְאֶחָד תָּם, וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ
יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל

חָכָם

מָה הוּא אוֹמֵר
מָה הָעֵדוֹת וְהַחֻקִּים
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם וְאַף אַתָּה אֱמָר־לוֹ כְּהִלְכוֹת
הַפֶּסַח, אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר

מָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לָכֶם

לָכֶם וְלֹא לוֹ. וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל כָּפַר בְּעִקָּר, וְאַף אַתָּה הַקְהֵה אֶת שִׁנָּיו וֶאֱמֹר לוֹ בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם, לִי וְלֹא לוֹ אִלּוּ הָיָה שָׁם לֹא הָיָה נִגְאָל.

תָּם מָה הוּא אוֹמֵר

מַה זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו:

בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים.

וְשֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאֹל

אַתְּ פְּתַח לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר:

וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם.

בָּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל.

בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חִשַּׁב אֶת הַקֵּץ לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בִּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי, וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל.

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבָד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי, וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה, וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב.

וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה.

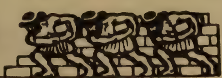
אָנוּס עַל פִּי הַדִּבּוּר.

וַיָּגָר שָׁם.

מְלַמֵּד שֶׁלֹּא יָרַד לְהִשְׁתַּקֵּעַ אֶלָּא לָגוּר שָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ, כִּי אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ, כִּי כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן.

וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אֶחָיו וְכֹל הַדּוֹר
הַהוּא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד
מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם:

וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ:
וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה
בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה
אֵת כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם
 בְּפָרֶךְ:

וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא
אֶל־אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם וַיַּרְא
אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ־עִבְרִי מֵאֶחָיו׃ וַיִּפֶן
כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי־אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת־הַמִּצְרִי
וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל׃ וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה
שְׁנֵי־אֲנָשִׁים עִבְרִים נִצִּים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע
לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ׃ וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ
שַׂר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר
כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה
וַיֹּאמַר אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר׃ וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת־מֹשֶׁה וַיִּבְרַח
מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיְהִי
רֹעֶה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן׃

וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר
וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים
חֹרֵבָה: וַיַּרְא וְהִנֵּה סְנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה
אֵינֶנּוּ אֻכָּל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסֻרָה־נָּא וְאֶרְאֶה
אֶת־הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא־יִבְעַר
הַסְּנֶה: וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסְּנֶה
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר
יְהוָה רָאֹה רָאִיתִי אֶת־עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר
בְּמִצְרָיִם וְאֶת צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי
נֹגְשָׂיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת־מַכְאֹבָיו: וְעַתָּה
לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֶל־פַּרְעֹה וְהוֹצֵא
אֶת־עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם: וַיֵּלֶךְ
מֹשֶׁה וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־זִקְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ
וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה:

וַיּוֹצִאֵנוּ

יְיָ מִמִּצְרַיִם

בְּיָד חֲזָקָה

וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה

וּבְמוֹרָא גָּדוֹל

וּבְאֹתוֹת

וּבְמוֹפְתִים

דָּם

וָאֵשׁ

וְתִמְרוֹת עָשָׁן

אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל
הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם, וְאֵלּוּ הֵן:

דָּם · צְפַרְדֵּעַ · כִּנִּים
עָרוֹב · דֶּבֶר · שְׁחִין
בָּרָד · אַרְבֶּה · חֹשֶׁךְ
מַכַּת בְּכוֹרוֹת

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִמָּנִים:
דְּצַ"ךְ עֲדַ"שׁ בְּאַחַ"ב

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב:

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב
אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
וְהַיְבוּסִי אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן
הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית־אָבֹת
שֶׂה לַבָּיִת: וְכָכָה תֹּאכְלוּ אֹתוֹ מָתְנֵיכֶם
חֲגֻרִים נַעֲלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם וּמַקֶּלְכֶם בְּיֶדְכֶם
וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן:

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב:

וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת־בְּצֵקוֹ טֶרֶם יֶחְמָץ
מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם עַל־
שִׁכְמָם: וַיֹּאפוּ אֶת־הַבָּצֵק אֲשֶׁר
הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא
חָמֵץ כִּי־גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ
לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם־צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם
מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת־הָעָם
וְלֹא־נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ
פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר
אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם
מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה: וַיַּסֵּב
אֱלֹהִים אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם־סוּף
וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם:

וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח
הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו
אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ
כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ:
וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ:

וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ
אוֹתָם חֹנִים עַל־הַיָּם
כָּל־סוּס רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו וְחֵילוֹ עַל־פִּי
הַחִירֹת לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן : וּפַרְעֹה הִקְרִיב
וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה
מִצְרַיִם נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה : וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה
הֲמִבְּלִי אֵין־קְבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוּת
בַּמִּדְבָּר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ לְהוֹצִיאָנוּ
מִמִּצְרָיִם : הֲלֹא־זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ
בְמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת־מִצְרָיִם
כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר :
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ
וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם
הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם
לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם עוֹד
עַד עוֹלָם :

תַּנְיָא • הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר:
בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ
עוֹמְדִים עַל שְׂפַת הַיָּם הָיוּ שְׁבָטִים
מְנַצְּחִים זֶה עִם זֶה: זֶה אוֹמֵר אֲנִי
יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם • וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי יוֹרֵד
תְּחִלָּה לַיָּם: קָפַץ שִׁבְטוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין
וְיָרַד תְּחִלָּה לַיָּם: וְהָיוּ שָׂרֵי יְהוּדָה
רוֹגְמִים אוֹתָם: אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה•
לֹא כָּךְ הָיָה הַמַּעֲשֶׂה: אֶלָּא זֶה אוֹמֵר
אֵין אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם• וְזֶה אוֹמֵר
אֵין אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם• קָפַץ נַחְשׁוֹן
בֶּן-עַמִּינָדָב וְיָרַד לַיָּם תְּחִלָּה:

וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם
בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם
וּמִשְּׂמֹאלָם׃ וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ
אַחֲרֵיהֶם כֹּל סוּס פַּרְעֹה רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו
אֶל־תּוֹךְ הַיָּם׃ וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ
עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר
לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ׃
וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם וַיְכַסּוּ אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־
הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל פַּרְעֹה הַבָּאִים
אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׁאַר בָּהֶם עַד־
אֶחָד׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה
בְּתוֹךְ הַיָּם׃

וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־
מִצְרַיִם מֵת עַל־שְׂפַת
הַיָּם׃

אָז יָשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ
לֵאמֹר:

אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאֹה גָּאָה
סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם: מַרְכְּבֹת
פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר
שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם־סוּף: אָמַר אוֹיֵב
אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל צָלְלוּ
כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים:

וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן
אֶת־הַתֹּף בְּיָדָהּ וַתֵּצֶאןָ כָל־הַנָּשִׁים
אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלֹת:

אוֹתָהּ שָׁעָה בִּקְּשׁוּ מַלְאֲכֵי־הַשָּׁרֵת
לוֹמַר שִׁירָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא·
אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ־הוּא:

מַעֲשֵׂי יָדַי טוֹבְעִים בַּיָּם
וְאַתֶּם אוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנַי:

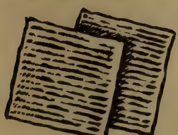
בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם
בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז·
הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ
יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו:
הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס
הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר·
הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים
גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן:
מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס
הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר·
הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים
גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן:
מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ
מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב:

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן:

פֶּסַח

מַצָּה

וּמָרוֹר

פֶּסַח

שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַיְיָ אֲשֶׁר פָּסַח עַל בָּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בָּתֵּינוּ הִצִּיל, וַיִּקֹּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ.

מַצָּה

זוֹ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם מִיָּד שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ. כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם.

מָרוֹר

זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה, אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ.

רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן חֲלַפְתָּא הָיוּ מְהַלְּכִין בְּבִקְעַת אַרְבְּאֵל וְרָאוּ אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר שֶׁבָּקַע אוֹרָהּ לַעֲלוֹת · אָמַר לוֹ רַבִּי חִיָּא בִּי רַבִּי כָּךְ הִיא גְּאֻלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל · בִּתְחִלָּה הִיא בָּאָה קִמְעָא קִמְעָא וְאַחַ״כַּ הִיא מְנַפֶּצֶת וּבָאָה וְאַחַר־כַּךְ הִיא פָּרָה וְרָבָה וְאַחַר־כַּךְ הִיא מִשְׁתַּבַּחַת וְהוֹלֶכֶת:

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִילּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם, שֶׁלֹּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבָד גָּאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶלָּא אַף אוֹתָנוּ גָּאַל עִמָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אוֹתָנוּ לָתֶת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֵינוּ.

לְפִיכָךְ

אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ, לְפָאֵר,
לְרוֹמֵם, לְהַדֵּר, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה, לְקַלֵּס לְמִי
שֶׁעָשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים
הָאֵלּוּ. הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת, מִיָּגוֹן
לְשִׂמְחָה, מֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה
לְאוֹר גָּדוֹל, וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה. וְנֹאמַר
לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה, הַלְלוּיָהּ.

נְבָרֵךְ:

עַל הַגֶּפֶן
וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן
וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה
וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה
טוֹבָה וּרְחָבָה
שֶׁהֶנְחַלָה לַאֲבוֹתֵינוּ
וְלָנוּ
לֶאֱכֹל מִפִּרְיָהּ
וְלִשְׂבֹּעַ מִטּוּבָהּ:

כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכוֹל.
כָּל דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח.
הָשַׁתָּא עַבְדֵי.
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין:

שִׁירִים לְאַחַר הַסְּעוּדָה

קוּמוּ, תֹּעֵי מִדְבָּר,
צְאוּ מִתּוֹךְ הַשְּׁמָמָה;
עוֹד הַדֶּרֶךְ רָב, עוֹד רַבָּה הַמִּלְחָמָה.
רַב-לָכֶם לָנוּעַ, לָנוּד בָּעֲרָבָה —
וְלִפְנֵיכֶם פְּרוּשָׂה דֶּרֶךְ גְּדוֹלָה, רְחָבָה.
רַק אַרְבָּעִים שָׁנָה נֵתַע בֵּין הֶהָרִים —
וּבַחוֹל טָמַנּוּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא פְּגָרִים.
אַל-נָא יַעַצְרוּנוּ פִּגְרֵי הַנֶּחֱשָׁלִים,
שֶׁבְּעַבְדוּתָם מֵתוּ, נִפְסַח עַל-הַחֲלָלִים!
יִרְקְבוּ בִקְלוֹנָם סְרוּחִים עַל-צְרוֹרֹתָם,
שֶׁבְּכִתְפָם נָשְׂאוּ מִמִּצְרַיִם אוֹתָם.
יִמְתַּק לָמוֹ חֲלוֹמָם, חֲלוֹם רֹב בְּצָלִים, שׁוּמִים,
דְּוָדִים מְלֵאֵי בָשָׂר רַבִּים וַעֲצוּמִים.
עוֹד הַיּוֹם אוֹ מָחָר יַחֲלֹף רוּחַ קָדִים
עִם הָעַיִט גּוּפַת אַחֲרוֹן הָעֲבָדִים.

קוּמוּ אֵפוֹא, נָדִים! עִזְבוּ אֶת־הַשְּׁמָמָה!
אַךְ אַל־יַעַל קוֹלְכֶם, דִּרְכוּ עֹז בִּדְמָמָה!
פֶּן־צַעֲדְכֶם יַרְגִּיז מִדְבָּר וְנִרְדָּמָיו –
אִישׁ וְאִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁמַע הֵד פְּעָמָיו!
אִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁמַע קוֹל אֱלֹהַּ דִּבֵּר:
„לֵךְ! הַיּוֹם אֶל־אֶרֶץ חֲדָשָׁה אַתָּה עֹבֵר!
לֹא! לֹא לֶחֶם קְלֹקֵל, שְׂלָו וּדְגַן שָׁמַיִם,–
לֶחֶם עֶצֶב תֹּאכַל, פְּרִי עֲמַל יָדַיִם!
לֹא! לֹא אֹהֶל תֹּהוּ וַעֲלִיּוֹת שְׁחָקִים –
בַּיִת אַחֵר תִּבְנֶה, אֹהֶל אַחֵר תָּקִים!
כִּי מִלְּבַד הַמִּדְבָּר תַּחַת הַשָּׁמַיִם,
עוֹד לֶאֱלֹהַּ עוֹלָם גָּדוֹל, רְחַב יָדַיִם.
וּמִלְּבַד יְלֵל הַיְשִׁימוֹן, דְּמִי הַצִּיָּה –
תִּרְגַּשׁ תַּחַת שִׁמְשׁוֹ אֶרֶץ יְפֵה־פִיָּה".

עַל הַר־גָּבֹהַ
עֲלִי־־לָךְ:
מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן
הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ:
מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלָיִם
הָרִימִי אַל־תִּירָאִי:
הִנְנִי מֵבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ
צָפוֹן וְקִבַּצְתִּים מִיַּרְכְּתֵי־אָרֶץ
בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ
הָרָה וְיוֹלֶדֶת יַחְדָּו
קָהָל גָּדוֹל יָשׁוּבוּ הֵנָּה:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

בְּשׁוּב

ה׳ אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים:
אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ
וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה
אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם
הִגְדִּיל ה׳ לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה:
הִגְדִּיל ה׳ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ
הָיִינוּ שְׂמֵחִים:
שׁוּבָה ה׳ אֶת־שְׁבִיתֵנוּ
כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב:
הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ:
הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ־הַזָּרַע

בֹּא־יָבֹא בְרִנָּה
נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

וְקָרֵב
פְּזוּרֵינוּ
מִבֵּין
הַגּוֹיִם

אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא ·
אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי ·
אֵלִיָּהוּ הַגִּלְעָדִי ·
בִּמְהֵרָה יָבֹא אֵלֵינוּ ·
עִם מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד :

חֲסַל סִדּוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ.

כְּכָל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ. כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ. כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ. זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה. קוֹמֵם קְהַל עֲדַת מִי מָנָה. בְּקָרוֹב נַהֵל נִטְעֵי כַנָּה. פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה:

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה ·
רָם הוֹדַע כִּי לְךָ הַיּוֹם אַף לְךָ הַלַּיְלָה ·
שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה ·
תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁכַּת לַיְלָה :

אֵין אַדִּיר כַּה׳ · וְאֵין בָּרוּךְ כְּבֶן-עַמְרָם ·
אֵין גְּדוֹלָה כַּתּוֹרָה · וְאֵין דַּגּוּלִים כְּיִשְׂרָאֵל :
מִפִּי אֵל · וּמִפִּי אֵל · יְבֹרַךְ יִשְׂרָאֵל :

אֵין הָדוּר כַּה׳ · וְאֵין וָתִיק כְּבֶן-עַמְרָם ·
אֵין זַכָּה כַּתּוֹרָה · וְאֵין חֲכָמִים כְּיִשְׂרָאֵל :
מִפִּי אֵל · וּמִפִּי אֵל · יְבֹרַךְ יִשְׂרָאֵל :

אֵין טָהוֹר כַּה׳ · וְאֵין יָחִיד כְּבֶן-עַמְרָם ·
אֵין כַּבִּירָה כַּתּוֹרָה · וְאֵין לַמְדָנִים כְּיִשְׂרָאֵל :
מִפִּי אֵל · וּמִפִּי אֵל · יְבֹרַךְ יִשְׂרָאֵל :

אֵין קָדוֹשׁ כַּה׳ · וְאֵין רַחוּם כְּבֶן-עַמְרָם ·
אֵין שְׁלֵמָה כַּתּוֹרָה · וְאֵין תְּמִימִים כְּיִשְׂרָאֵל :
מִפִּי אֵל · וּמִפִּי אֵל · יְבֹרַךְ יִשְׂרָאֵל :

אַדִּיר בִּמְלוּכָה ·
בָּחוּר כַּהֲלָכָה ·
גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ :
לְךָ וּלְךָ · לְךָ כִּי לְךָ · לְךָ אַף לְךָ · לְךָ
ה׳ הַמַּמְלָכָה · כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה :

יָחִיד בִּמְלוּכָה ·
כַּבִּיר כַּהֲלָכָה ·
לִמּוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ :
לְךָ וּלְךָ · לְךָ כִּי לְךָ · לְךָ אַף לְךָ · לְךָ
ה׳ הַמַּמְלָכָה · כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה :

תַּקִּיף בִּמְלוּכָה ·
תּוֹמֵךְ כַּהֲלָכָה ·
תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ :
לְךָ וּלְךָ · לְךָ כִּי לְךָ · לְךָ אַף לְךָ · לְךָ
ה׳ הַמַּמְלָכָה · כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה :

יְצָאנוּ מִמִּצְרָיִם,
נָרִימָה נֵס הַדְּרוֹר!
נַחְפֹּז, נִשָּׂא רַגְלַיִם,
חִישׁ, עַד הַבֹּקֶר אוֹר.
נָרִימָה נֵס,
נָרִיעַ-נָא!
יוֹצְאִים אֲנַחְנוּ
בְּיָד רָמָה!

שְׂאוּ, שְׂאוּ עֵינַיִם!
מִצְרַיִם שָׁם יִרְדֹּף...
נִבְקַע הַיָּם לִשְׁנַיִם –
עֲמֹד, הַיָּם, מִשְּׁטֹף!
נָרִימָה נֵס,
נָרִיעַ-נָא!
עוֹבְרִים אֲנַחְנוּ
בְּיָד רָמָה!

הַדֶּרֶךְ עוֹד נִמְשֶׁכֶת –
אַךְ אַל-נָא נִבָּהֵל!
בְּשִׁיר מַה-קַּל לָלֶכֶת
לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל!
נָרִימָה נֵס,
נָרִיעַ-נָא!
עוֹלִים אֲנַחְנוּ
בְּיָד רָמָה!

וּמֹשֶׁה הִכָּה עַל צוּר.
כְּמַטֶּה הִכָּה עַל סֶלַע,
וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם.
הַפְלֵא וָפֶלֶא, אָמֵן סֶלָה.

וּמֹשֶׁה הֵבִיא גְּדִי
וַיְנִקֵהוּ דְּבַשׁ מִסֶּלַע
וַיְהִי קוֹלוֹ כְּמַעְיָן זַךְ
וְצָלוּל כַּמַּיִם.
הַפְלֵא וָפֶלֶא...

וְקַרְנַיִם צָמְחוּ לַגְּדִי,
קַרְנֵי צוּר וְקַרְנֵי סֶלַע,
וּזְאֵבִים שִׁבְעִים נָגַח בָּן
וְעָבַר בָּאֵשׁ, בַּמַּיִם.
הַפְלֵא וָפֶלֶא...

עַל גֶּבַע רָם, עַל רֹאשׁ הַתֵּל,
חֲלִיל רוֹעֶה שָׁם מְחַלֵּל
מִזְמוֹר חָדָשׁ לְיִשְׂרָאֵל.
וְלָרוֹעֶה רַק אֹהֶל בַּד,
וְלוֹ רַק גְּדִי, רַק גְּדִי אֶחָד.
חַד גַּדְיָא.

קָפַץ וּבָא חָתוּל בְּיֵלֵל:
„פַּנּוּ גַם לִי מָקוֹם בַּתֵּל;
מִיאוּ, לֹא אֵשֵׁב בָּטֵל.“
עָנוּ הַשְּׁנַיִם פֶּה אֶחָד:
„בְּחֵפֶץ לֵב, חָתוּל נֶחְמָד!“
חַד גַּדְיָא.

בָּא כֶּלֶב הָב צוֹהֵל, שׁוֹאֵל:
„הַאֵין גַּם לִי מָקוֹם בַּתֵּל?
שָׁמֹר אֶשְׁמֹר יוֹמָם וָלֵיל.“
עָנוּ בְּזֶמֶר פֶּה אֶחָד:
„תֵּן יָד, חָבֵר, הַב לָנוּ יָד!“
חַד גַּדְיָא.

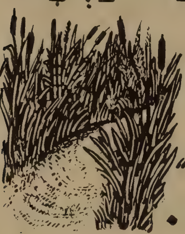
וּמִי זֶה בָּא! שָׁתִיל-מַקֵּל!
„חֶלְקִי, חֶלְקִי גַּם לִי בַּתֵּל;
אֶצְמַח לִפְרִי, אֲגַדֵּל לְצֵל.“

עָנוּ בְּזֶמֶר פֶּה אֶחָד :
„פְּרִי וָצֵל, כַּמָּה נֶחְמָד!“
חַד גַּדְיָא.

וְאֵשׁ יָצְאָה מִמַּאֲפֵל:
„יְהִי אוֹר וָחֹם בְּכָל הַתֵּל,
לִקְלוֹת, לִצְלוֹת וּלְבַשֵּׁל.“
עָנוּ בְּזֶמֶר פֶּה אֶחָד :
„גַּם אוֹר, גַּם חֹם, הִנֵּה בָּא־גָד!“
חַד גַּדְיָא.

וּפֶלֶג זַךְ שָׁט, מְמַלֵּל:
„קְחוּ, מִשְׁכוּנִי עַד הַתֵּל,
יְהִי אָז מֶשֶׁק לְהַלֵּל.“
עָנוּ בְּזֶמֶר פֶּה אֶחָד :
„מַה־טּוֹב כִּי פֶלֶג מַיִם שָׁט!“
חַד גַּדְיָא.

אָז בָּא שׁוֹר, אַט מִתְנַהֵל:
„חוֹרֵשׁ אֲנִי אֶת כָּל הַתֵּל!
הֲיֵשׁ כָּמוֹנִי בֶּן עָמֵל?“
עָנוּ כֻּלָּם: „הֵידָד, הֵידָד!
אִם לֶחֶם לָנוּ – לֹא נִפְחָד!“

חַד גַּדְיָא.

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ· אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ·
אֶחָד חוֹפֵר בּוֹר שִׂיחַ וּמְעָרָה׃

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ· שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ·
שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית׃

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ· שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ·
שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד׃

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ· אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ·
אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁבַּמַּחֲזוֹר׃

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ· חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ·
חֲמִשָּׁה מַלְכֵי מִדְיָן׃

שִׁשָּׁה מִי יוֹדֵעַ· שִׁשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ·
שִׁשָּׁה בָּנִים בְּכֶרֶס אֶחָת׃

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ׃ שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ׃
שִׁבְעָה דְבָרִים בְּגוֹלָם׃

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ׃ שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ׃
שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים אֲמוּרִים בַּתּוֹרָה׃

תִּשְׁעָה מִי יוֹדֵעַ׃ תִּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ׃
תִּשְׁעָה קַבִּין יַיִן קַפְרִיסִין׃

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ׃ עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ׃
עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת׃ תִּשְׁעָה קַבִּין
יַיִן קַפְרִיסִין׃ שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים אֲמוּרִים
בַּתּוֹרָה׃ שִׁבְעָה דְבָרִים בְּגוֹלָם׃ שִׁשָּׁה
בָנִים בְּכֶרֶס אַחַת׃ חֲמִשָּׁה מַלְכֵי מִדְיָן׃
אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁבְּמַחֲזוֹר׃ שְׁלֹשָׁה
שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד׃ שְׁנַיִם אוֹחֲזִין
בְּטַלִּית׃ אֶחָד חוֹפֵר בּוֹר שִׁיחַ וּמְעָרָה׃

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ

אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ:

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ

שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ

שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה אָבוֹת

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ

אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ: אַרְבַּע אִמָּהוֹת

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ

חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה

שִׁשָּׁה מִי יוֹדֵעַ

שִׁשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ

שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ

שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה

תִּשְׁעָה מִי יוֹדֵעַ

תִּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ

עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ: עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא

אַחַד עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ

אַחַד עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא

שְׁנֵים עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ

שְׁנֵים עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָּא

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִדַּיָּא

חַד גַּדְיָא ·

חַד גַּדְיָא ·

דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי ·
חַד גַּדְיָא · חַד גַּדְיָא :

אָתָא שׁוּנְרָא וְאָכְלָה לְגַדְיָא · דְּזַבִּין ...
אָתָא כַלְבָּא וְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא · דְּאָכְלָה ...
אָתָא חוּטְרָא וְהִכָּה לְכַלְבָּא · דְּנָשַׁךְ ...
אָתָא נוּרָא וְשָׂרַף לְחוּטְרָא · דְּהִכָּה ...
אָתָא מַיָּא וְכָבָה לְנוּרָא · דְּשָׂרַף ...
אָתָא תוֹרָא וְשָׁתָה לְמַיָּא · דְּכָבָה ...
אָתָא הַשּׁוֹחֵט וְשָׁחַט לְתוֹרָא ·
דְּשָׁתָה לְמַיָּא · דְּכָבָה לְנוּרָא ·
דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא · דְּהִכָּה לְכַלְבָּא · דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא ·
דְּאָכְלָה לְגַדְיָא · דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי · חַד גַּדְיָא :

וְאָתָא מַלְאַךְ-הַמָּוֶת וְשָׁחַט
לְשׁוֹחֵט· דְּשָׁחַט לְתוֹרָא· דְּשָׁתָה לְמַיָּא· דְּכָבָה לְנוּרָא·
דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא· דְּהִכָּה לְכַלְבָּא· דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא·
דְּאָכְלָה לְגַדְיָא· דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי· חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא
וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ-הַמָּוֶת· דְּשָׁחַט
לְשׁוֹחֵט· דְּשָׁחַט לְתוֹרָא· דְּשָׁתָה לְמַיָּא·
דְּכָבָה לְנוּרָא· דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא· דְּהִכָּה
לְכַלְבָּא· דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא· דְּאָכְלָה לְגַדְיָא·

דְּזַבִּין אַבָּא
בִּתְרֵי זוּזֵי·
חַד גַּדְיָא·
חַד גַּדְיָא:

הַגָּדָה זֹאת
נִכְתְּבָה וְצֻיְּרָה
לָרִאשׁוֹנָה
ע"י דָּוִד אָלֶף ז"ל
אַיֶּלֶת-הַשַּׁחַר.

תשל"ט

הודפס ב**מאור הגליל** מפעלי דפוס והוצאה לאור חצור הגלילית בע"מ
טלפון **067-37802**